Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 24. februarja 2021 *

„Predhodno odločanje – Azil in priseljevanje – Direktiva 2008/115/ES – Členi 3, 4, 6 in 15 – Begunec, ki nezakonito prebiva na ozemlju države članice – Pridržanje z namenom predaje drugi državi članici – Status begunca v tej drugi državi članici – Načelo nevračanja – Neobstoj odločbe o vrnitvi – Možnost uporabe Direktive 2008/115“

V zadevi C-673/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložil Raad van State (državni svet, Nizozemska) z odločbo z dne 4. septembra 2019, ki je na Sodišče prispela 11. septembra 2019, v postopku

M,

A,

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

proti

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

T,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, K. Lenaerts, predsednik Sodišča v funkciji sodnika petega senata, M. Ilešič, C. Lycourgos (poročevalec) in I. Jarukaitis, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. julija 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za M A. Khalaf in H. Postma, advocaten,

– za T J. van Mulken, advocaat,

– za nizozemsko vlado M. Bulterman, P. Huurnink in C. S. Schillemans, agentke,

* Jezik postopka: nizozemščina.

– za estonsko vlado N. Grünberg, agentka,

– za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

– za Evropsko komisijo C. Cattabriga in G. Wils, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 20. oktobra 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 3, 4, 6 in 15 Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL 2008, L 348, str. 98).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru sporov med osebami M, A in T ter Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (državni sekretar za pravosodje in varnost, v nadaljevanju: državni sekretar) glede morebitne odškodnine za škodo, nastalo zaradi njihovega pridržanja z namenom njihove predaje z Nizozemske v drugo državo članico.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2008/115

3 V uvodnih izjavah 2, 4 in 5 Direktive 2008/115 je navedeno:

„(2) Evropski svet v Bruslju 4. in 5. novembra 2004 je pozval k ustanovitvi učinkovite politike odstranitev in repatriacije, ki temelji na skupnih standardih, da se osebe vrnejo na human način in ob polnem spoštovanju njihovih temeljnih pravic in dostojanstva.

[…]

(4) Za učinkovito politiko vračanja je treba kot nujen sestavni del migracijske politike z dobrim upravljanjem določiti jasna, pregledna in poštena pravila.

(5) Ta direktiva bi morala vzpostaviti vrsto horizontalnih ukrepov, ki se uporabljajo za vse državljane tretjih držav, ki ne izpolnjujejo ali ne izpolnjujejo več pogojev za vstop, bivanje ali prebivanje v državi članici.“

4 Člen 1 te direktive določa:

„Ta direktiva določa skupne standarde in postopke, ki se uporabljajo v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, v skladu s temeljnimi pravicami kot splošnimi načeli prava Skupnosti in mednarodnega prava, vključno z obveznostmi, ki se nanašajo na zaščito beguncev in človekove pravice.“

5 Člen 2 navedene direktive določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju države članice.

2. Države članice se lahko odločijo, da te direktive ne uporabljajo za državljane tretjih držav, ki:

(a) jim je bil zavrnjen vstop v skladu s členom 13 [Zakonika Unije o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah)] ali ki so jih pristojni organi prijeli ali prestregli pri nezakonitem prestopu kopenske, morske ali zračne zunanje meje države članice in po tem niso pridobili dovoljenja ali pravice do prebivanja v tej državi članici;

(b) se morajo v skladu z nacionalno zakonodajo vrniti zaradi kazenske sankcije ali zaradi posledice kazenske sankcije ali pa so v postopku izročitve.

3. Ta direktiva se ne uporablja za osebe, ki uživajo pravico Skupnosti do prostega gibanja, kakor je opredeljena v členu 2(5) Zakonika o schengenskih mejah.“

6 Člen 3 iste direktive določa:

„Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[…]

2. ‚nezakonito prebivanje‘ pomeni prisotnost državljana tretje države na ozemlju države članice, ki ne izpolnjuje ali ne izpolnjuje več pogojev za vstop iz člena 5 Zakonika o schengenskih mejah ali drugih pogojev za vstop, bivanje ali stalno prebivališče v tej državi članici;

3. ‚vrnitev‘ pomeni proces vračanja državljana tretje države – bodisi prostovoljno izpolnitev obveznosti vrnitve ali prisilno vrnitev – v:

– državo izvora, ali

– državo tranzita, v skladu s sporazumi Skupnosti ali dvostranskimi sporazumi o ponovnem sprejemu ali drugimi sporazumi, ali

– drugo tretjo državo, v katero se zadevni državljan tretje države vrne prostovoljno, pod pogojem, da ga ta država sprejme;

4. ‚odločba o vrnitvi‘ pomeni upravno ali sodno odločbo ali akt, ki navaja ali opredeljuje, da je prebivanje državljana tretje države nezakonito, ter nalaga ali navaja obveznost vrnitve;

[…]“

7 Člen 4(3) Direktive 2008/115 določa:

„Ta direktiva ne vpliva na pravico držav članic, da sprejmejo ali ohranijo določbe, ki so ugodnejše za osebe, za katere se uporabljajo, če so takšne določbe združljive s to direktivo.“

8 Člen 5 te direktive določa:

„Države članice pri izvajanju te direktive ustrezno upoštevajo:

(a) največje koristi otroka,

(b) družinsko življenje,

(c) zdravstveno stanje zadevnega državljana tretje države,

in spoštujejo načelo nevračanja.“

9 Člen 6 navedene direktive določa:

„1. Brez poseganja v izjeme iz odstavkov 2 do 5 države članice izdajo odločbo o vrnitvi vsakemu državljanu tretje države, ki nezakonito prebiva na njihovem ozemlju.

2. Državljani tretje države, ki nezakonito prebivajo na ozemlju države članice in imajo veljavno dovoljenje za prebivanje ali drugo dovoljenje, ki jim daje pravico do prebivanja, ki ga je izdala druga država članica, morajo takoj oditi na ozemlje te druge države članice. Če zadevni državljan tretje države ne izpolni te zahteve ali če se njegov takojšnji odhod zahteva zaradi javnega reda ali državne varnosti, se uporabi odstavek 1.

[…]“

10 Člen 15 iste direktive določa:

„1. Razen če v določenem primeru ni možno učinkovito uporabiti drugih zadostnih, vendar manj prisilnih ukrepov, lahko države članice pridržijo državljana tretje države, ki je v postopku vračanja, le, da pripravijo vrnitev in/ali izvedejo postopek odstranitve, zlasti če:

(a) obstaja nevarnost pobega, ali

(b) se zadevni državljan tretje države izogiba ali ovira pripravo vrnitve ali postopek odstranitve.

Obdobje pridržanja je kar se da kratko in traja le toliko časa, kolikor trajajo postopki za ureditev odstranitve, ti pa se izvedejo skrbno.

[…]“

Nizozemsko pravo

Vreemdelingenwet

11 Člen 59(2) Vreemdelingenwet 2000 (zakon o tujcih iz leta 2000) z dne 23. novembra 2000 (Stb. 2000, št. 495), kakor je bil spremenjen z učinkom od 31. decembra 2011 zaradi prenosa Direktive 2008/115 v nizozemsko pravo (v nadaljevanju: Vw 2000), določa:

„Če so dokumenti, potrebni za vrnitev tujca, na voljo ali pa bodo na voljo kmalu, je pridržanje tujca potrebno za ohranitev javnega reda, razen če je prebival zakonito na podlagi člena 8, točke od (a) do (e) in (l).“

12 Člen 62a Vw 2000 določa:

„1. Naš minister pisno obvesti tujca, ki ni državljan katere od države članice in ne prebiva oziroma ne prebiva več zakonito, o obveznosti, da prostovoljno zapusti Nizozemsko, in o roku, v katerem mora izpolniti to obveznost, razen če:

[…]

b. ima tujec veljavno dovoljenje za prebivanje, ki ga je izdala druga država članica, ali drugo dovoljenje, ki daje pravico do prebivanja […].

3. Tujcu iz odstavka 1(b) se odredi takojšnja vrnitev na ozemlje zadevne države članice. Če tujec ne ravna v skladu z navedeno odredbo ali pa je takojšen odhod tujca potreben iz razlogov javnega reda ali nacionalne varnosti, se zoper njega izda odločba o vrnitvi."

13 Člen 63 tega zakona določa:

„1. Tujec, ki ne prebiva zakonito in Nizozemske ni prostovoljno zapustil v roku, predpisanem s tem zakonom, se lahko odstrani.

2. Naš minister je pristojen na področju odstranitve.

[…]"

14 Člen 106 navedenega zakona določa:

„1. Če sodišče odredi odpravo ukrepa odvzema ali omejitve prostosti ali pa sta odvzem ali omejitev prostosti odpravljena, še preden se obravnava predlog za odpravo tega ukrepa, sodišče lahko tujcu prisodi odškodnino na stroške države. Škoda zajema nepremoženjsko škodo. […]

2. Odstavek 1 se po analogiji uporablja, če Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (oddelek za upravne spore pri državnem svetu) odredi sprostitev ukrepa odvzema ali omejitve prostosti."

Vreemdelingencirculaire

15 Člen A3/2 Vreemdelingencirculaire 2000 (okrožnica o tujcih iz leta 2000) je do 1. januarja 2019 določal:

„Uradnik, ki je odgovoren za nadzor državne meje ali nadzor tujcev, ne izda odločbe o vrnitvi, če je izdaja odločbe o vrnitvi v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi (prepoved zavrnitve vstopa in vrnitve).

[…]"

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

16 Državni sekretar je z odločbami z dne 28. februarja 2018, 13. junija 2018 in 9. oktobra 2018 kot nedopustne zavrgel prošnje za mednarodno zaščito, ki so jih na Nizozemskem vložile osebe M, A in T, ker so te osebe, državljani tretjih držav, že imele status begunca v drugi državi članici, in sicer v Republiki Bolgariji, Kraljevini Španiji oziroma Zvezni republiki Nemčiji.

17 S temi odločbami je navedenim osebam na podlagi člena 62a(3) Vw 2000 odredil, naj takoj odidejo na ozemlje države članice, ki jim je priznala tak status. Ker nobena od teh oseb ni spoštovala te odredbe, jih je državni sekretar na podlagi člena 59(2) Vw 2000 pridržal za namene njihove prisilne premestitve v te tri države članice. Te osebe so bile nato prisilno vrnjene v navedene države članice po tem, ko so te države privolile v njihov ponovni sprejem na svoje ozemlje.

18 Osebe M, A in T so pri rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska) vložile tožbe, v katerih so v bistvu trdile, da bi morala biti pred njihovim pridržanjem sprejeta odločba o vrnitvi v smislu člena 62a(3) Vw 2000, s katerim je bil v nizozemsko pravo prenesen člen 6(2) Direktive 2008/115. Tožbi oseb M in A sta bili zavrnjeni. Oseba T je s tožbo uspela.

19 Osebi M in A sta zoper odločbo rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu) vložili pritožbo pri Raad van State (državni svet, Nizozemska). Državni sekretar je enako storil v zadevi proti osebi T.

20 Predložitveno sodišče je – potem ko je opozorilo, da se spori, ki potekajo pred njim, nanašajo le na morebitno pravico oseb M, A in T do odškodnine za škodo, nastalo zaradi njihovega pridržanja – poudarilo, da je izid teh sporov odvisen od tega, ali Direktiva 2008/115 nasprotuje temu, da je državni sekretar v postopku v glavni stvari pridržal državljane tretjih držav na podlagi člena 59(2) Vw, da bi zagotovil njihovo predajo drugi državi članici, ne da bi bila sprejeta odločba o vrnitvi v smislu člena 62a(3) Vw 2000.

21 Predložitveno sodišče se na prvem mestu sprašuje, ali se Direktiva 2008/115 v obravnavanem primeru uporablja.

22 Glede tega poudarja, da državljani tretjih držav iz postopka v glavni stvari, ker nezakonito prebivajo na ozemlju Nizozemske, spadajo na področje uporabe Direktive 2008/115, kot je opredeljeno v členu 2(1) te direktive. Poleg tega to sodišče navaja, da člen 6(2) te direktive ureja položaj nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, ki pa imajo – kot v obravnavanem primeru – pravico do prebivanja v drugi državi članici, s tem, da nalaga, da se, če ti državljani nočejo takoj oditi v to drugo državo članico, zoper njih sprejme odločba o vrnitvi.

23 Vendar naj zoper državljane tretjih držav, ki imajo, kot v tem primeru, status begunca v drugi državi članici, ne bi bilo mogoče sprejeti odločbe o vrnitvi v njihovo izvorno državo, ob upoštevanju prepovedi zavrnitve vstopa in vrnitve, ki jo je treba spoštovati pri izvajanju Direktive 2008/115. Poleg tega predložitveno sodišče meni, da morebitna vrnitev oseb M, A in T v državo tranzita ni predvidena in te osebe niso izrazile želje po prostovoljnem odhodu v drugo tretjo državo. Zato naj odločbe o vrnitvi v smislu navedene direktive ne bi bilo mogoče sprejeti.

24 V teh okoliščinah to sodišče meni, da ob upoštevanju določb člena 1 in člena 3, točka 3, Direktive 2008/115 v povezavi z uvodno izjavo 5 te direktive ni izključeno, da se določbe te direktive ne uporabljajo v primeru prisilnega odhoda državljanov tretjih držav iz postopka v glavni stvari v državo članico, v kateri so upravičeni do mednarodne zaščite. V tem primeru bi bilo pridržanje teh državljanov v celoti urejeno z nacionalnim pravom.

25 Če pa bi se Direktiva 2008/115 vendarle uporabljala za spore, ki potekajo pred njim, se predložitveno sodišče na drugem mestu sprašuje o možnosti utemeljitve zadevne nacionalne prakse na podlagi ugodnejšega nacionalnega ukrepa v smislu člena 4(3) navedene direktive.

26 V teh okoliščinah je Raad van State (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil to vprašanje:

„Ali Direktiva 2008/115 […], zlasti njeni členi 3, 4, 6 in 15, preprečuje, da je tuji državljan, ki mu je mednarodna zaščita priznana v drugi […] državi članici [Evropske unije], na podlagi nacionalne zakonodaje pridržan z namenom odstranitve v to drugo državo članico, če se je v zvezi s tem od njega sicer najprej zahtevalo, da naj odide na ozemlje te države članice, vendar nato ni bila izdana odločba o vrnitvi?“

Vprašanje za predhodno odločanje

27 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člene 3, 4, 6 in 15 Direktive 2008/115 razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica upravno pridrži državljana tretje države, ki nezakonito prebiva na njenem ozemlju, ne da bi bila pred tem zoper njega sprejeta odločba o vrnitvi, da bi izvedla prisilno premestitev tega državljana v drugo državo članico, v kateri ima navedeni državljan status begunca, če ta državljan ni izpolnil odredbe, naj odide v to drugo državo članico.

28 V skladu z uvodno izjavo 2 Direktive 2008/115 je cilj te direktive vzpostavitev učinkovite politike odstranitve in repatriacije, ki temelji na skupnih standardih, da se osebe vrnejo na human način in ob polnem spoštovanju njihovih temeljnih pravic in dostojanstva. V uvodni izjavi 4 te direktive je v zvezi s tem pojasnjeno, da je taka učinkovita politika vračanja nujen sestavni del migracijske politike z dobrim upravljanjem. Kot je razvidno iz naslova Direktive 2008/115 in člena 1 te direktive, ta direktiva za to določa „skupne standarde in postopke“, ki jih mora uporabiti vsaka država članica za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (sodba z dne 17. septembra 2020, JZ (Zaporna kazen v primeru prepovedi vstopa), C-806/18, EU:C:2020:724, točka 24 in navedena sodna praksa).

29 Glede tega je treba na prvem mestu opozoriti, da se Direktiva 2008/115 ob upoštevanju izjem, določenih v njenem členu 2(2), uporablja za vse državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju države članice (glej v tem smislu sodbi z dne 7. junija 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, točka 61, in z dne 19. marca 2019, Arib in drugi, C-444/17, EU:C:2019:220, točka 39). Pojem „nezakonito prebivanje“ je opredeljen v členu 3, točka 2, te direktive kot „prisotnost državljana tretje države na ozemlju države članice, ki ne izpolnjuje ali ne izpolnjuje več pogojev za vstop […], bivanje ali stalno prebivališče v tej državi članici“.

30 Iz te opredelitve je razvidno, da vsak državljan tretje države, ki je na ozemlju države članice, ne da bi izpolnjeval pogoje za vstop, bivanje ali stalno prebivališče, že zgolj zaradi tega v njej nezakonito prebiva (sodba z dne 7. junija 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, točka 48). Tako je lahko tudi, če ima ta državljan, kot v obravnavanem primeru, veljavno dovoljenje za prebivanje v drugi državi članici, ker mu je ta priznala status begunca.

31 Kadar državljan tretje države spada na področje uporabe Direktive 2008/115, se morajo poleg tega zanj načeloma uporabiti skupni standardi in postopki iz te direktive za njegovo vrnitev, in to dokler se njegovo prebivanje glede na okoliščine primera ne uredi tako, da je v skladu s predpisi (glej v tem smislu sodbo z dne 7. junija 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, točki 61 in 62).

32 S tega vidika po eni strani iz člena 6(1) Direktive 2008/115 izhaja, da mora biti po tem, ko je ugotovljena nezakonitost prebivanja, zoper vsakega državljana tretje države, brez poseganja v izjeme, določene v odstavkih od 2 do 5 navedenega člena, in ob strogem spoštovanju zahtev, določenih v členu 5 te direktive, sprejeta odločba o vrnitvi. V skladu s členom 3, točka 3, te direktive se taka vrnitev izvede v izvorno državo tega državljana ali v državo tranzita ali v tretjo državo, v katero se navedeni državljan odloči prostovoljno vrniti in ki ga je pripravljena sprejeti na svoje ozemlje.

33 Z odstopanjem od člena 6(1) Direktive 2008/115 odstavek 2 tega člena po drugi strani določa, da če ima nezakonito prebivajoči državljan tretje države dovoljenje za prebivanje v drugi državi članici, se mora nemudoma vrniti na ozemlje te države članice.

34 Vendar v skladu s to določbo država članica, v kateri ta državljan nezakonito prebiva – če ta državljan te obveznosti ne spoštuje ali če se njegov takojšnji odhod zahteva iz razlogov javnega reda ali nacionalne varnosti – zoper njega sprejme odločbo o vrnitvi.

35 Iz tega člena 6(2) torej izhaja, da je treba državljanu tretje države, ki nezakonito prebiva na ozemlju ene države članice, pri čemer ima pravico do prebivanja v drugi državi članici, dovoliti, da odide v zadnjenavedeno državo članico, ne pa zoper njega takoj sprejeti odločbe o vrnitvi, razen če to zahteva javni red ali nacionalna varnost (glej v tem smislu sodbo z dne 16. januarja 2018, E, C-240/17, EU:C:2018:8, točka 46).

36 Vendar te določbe ni mogoče razlagati tako, da določa izjemo od področja uporabe Direktive 2008/115 – poleg tistih iz njenega člena 2(2) – ki bi državam članicam omogočala, da od skupnih standardov in postopkov za vračanje izključijo državljane tretjih držav, ki v njih nezakonito prebivajo, kadar se ti državljani ne želijo nemudoma reintegrirati na ozemlju države članice, ki jim priznava pravico do prebivanja (glej po analogiji sodbo z dne 7. junija 2016, Affum, C-47/15, EU:C:2016:408, točka 82).

37 Nasprotno, kot je bilo navedeno v točki 34 te sodbe, so v takem primeru države članice, na ozemlju katerih ti državljani prebivajo nezakonito, načeloma zavezane, da na podlagi člena 6(2) Direktive 2008/115 v povezavi z odstavkom 1 tega člena sprejmejo odločbo o vrnitvi, s katero je navedenim državljanom naloženo, naj zapustijo ozemlje Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 16. januarja 2018, E, C-240/17, EU:C:2018:8, točka 45).

38 Na drugem mestu je iz spisa, predloženega Sodišču, razvidno, da bi bilo za nizozemske organe pravno nemogoče v skladu s členom 6(2) Direktive 2008/115 sprejeti odločbo o vrnitvi zoper državljane tretjih držav iz postopka v glavni stvari po tem, ko ti državljani niso izpolnili odredbe, naj se vrnejo v državo članico, na ozemlju katere so imeli dovoljenje za prebivanje.

39 V vsaki odločbi o vrnitvi mora namreč biti med tretjimi državami iz člena 3, točka 3, Direktive 2008/115 opredeljena država, v katero je treba odstraniti državljana tretje države, ki je njen naslovnik (glej v tem smislu sodbo z dne 14. maja 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU in C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, točka 115).

40 Ni pa sporno, po eni strani, da so državljani tretjih držav iz postopka v glavni stvari upravičeni do statusa begunca v državi članici, ki ni Kraljevina Nizozemska. Torej jih ni mogoče vrniti v njihovo izvorno državo, saj bi se sicer kršilo načelo nevračanja, ki je zagotovljeno v členu 18 in členu 19(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in ki ga morajo države članice – kot je opozorjeno v členu 5 Direktive 2008/115 – spoštovati pri izvajanju te direktive in zato zlasti kadar nameravajo sprejeti odločbo o vrnitvi (glej v tem smislu sodbo z dne 19. junija 2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, točka 53).

41 Po drugi strani je iz predložitvene odločbe razvidno, da teh državljanov tudi ni mogoče vrniti v državo tranzita ali tretjo državo, v katero bi se odločili prostovoljno vrniti in ki bi jih sprejela na svojem ozemlju v smislu člena 3, točka 3, Direktive 2008/115.

42 Iz tega sledi, da je v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v katerih nobena od držav iz člena 3, točka 3, Direktive 2008/115 ne more pomeniti kraja vrnitve, za zadevno državo članico pravno nemogoče izpolniti obveznost, ki ji je naložena s členom 6(2) Direktive 2008/115, da sprejme odločbo o vrnitvi zoper državljana tretje države, ki nezakonito prebiva na njenem ozemlju in ki zavrača

takojšnji odhod v državo članico, v kateri ima dovoljenje za prebivanje. Poleg tega niti noben predpis niti noben postopek, določen s to direktivo, ne omogoča odstranitve tega državljana, čeprav ta nezakonito prebiva na ozemlju države članice.

43 Na tretjem mestu je treba spomniti, da namen Direktive 2008/115 ni harmonizacija nacionalnih predpisov o prebivanju tujcev v celoti (sodba z dne 6. decembra 2011, Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, točka 28). Skupni standardi in postopki, uvedeni s to direktivo, se namreč nanašajo zgolj na sprejemanje in izvrševanje odločb o vrnitvi (glej v tem smislu sodbi z dne 6. decembra 2011, Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, točka 29, in z dne 8. maja 2018, K. A. in drugi (Združitev družine v Belgiji), C-82/16, EU:C:2018:308, točka 44).

44 Namen Direktive 2008/115 zlasti ni določiti posledice nezakonitega prebivanja državljanov tretjih držav, glede katerih ni mogoče sprejeti nobene odločbe o vrnitvi v tretjo državo, na ozemlju države članice (glej po analogiji sodbo z dne 5. junija 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, točka 87). Tako je tudi, kadar – kot v obravnavanem primeru – ta nemožnost izhaja zlasti iz uporabe načela nevračanja.

45 Iz tega sledi, da v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem ni mogoče sprejeti nobene odločbe o vrnitvi, odločitev države članice o prisilni premestitvi državljana tretje države, ki nezakonito prebiva na njenem ozemlju, v državo članico, ki mu je priznala status begunca, ni urejena s skupnimi standardi in postopki, uvedenimi z Direktivo 2008/115. Zato ne spada na področje uporabe te direktive, temveč zgolj v izvajanje pristojnosti te države članice na področju nezakonitega priseljevanja. Posledično enako velja za upravno pridržanje takega državljana, ki je v takih okoliščinah odrejeno, da bi se zagotovila njegova predaja v državo članico, v kateri ima status begunca.

46 Natančneje, niti člen 6(2) Direktive 2008/115 niti nobena druga določba te direktive ne preprečujeta, da v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, država članica državljana tretje države, ki nezakonito prebiva na njenem ozemlju, upravno pridrži, da bi izvedla njegovo predajo v drugo državo članico, v kateri ima ta državljan dovoljenje za prebivanje, ne da bi pred tem zoper njega sprejela odločbo o vrnitvi, saj naj take odločbe ne bi bilo mogoče sprejeti.

47 Nazadnje je treba dodati, da morajo biti ob prisilni premestitvi in pridržanju državljana tretje države v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v celoti spoštovane tako temeljne pravice, zlasti tiste, ki jih zagotavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisana v Rimu 4. novembra 1950, kot Konvencija o statusu beguncev, podpisana v Ženevi 28. julija 1951 (sodbe z dne 6. decembra 2011, Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807, točka 49; z dne 1. oktobra 2015, Celaj, C-290/14, EU:C:2015:640, točka 32, in z dne 17. septembra 2020, JZ (Zaporna kazen v primeru prepovedi vstopa), C-806/18, EU:C:2020:724, točka 41).

48 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člene 3, 4, 6 in 15 Direktive 2008/115 razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da država članica državljana tretje države, ki nezakonito prebiva na njenem ozemlju, upravno pridrži, da bi izvedla prisilno premestitev tega državljana v drugo državo članico, v kateri ima navedeni državljan status begunca, če ta državljan ni izpolnil odredbe, naj odide v to drugo državo članico, in če zoper njega ni mogoče sprejeti odločbe o vrnitvi.

Stroški

49 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člene 3, 4, 6 in 15 Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da država članica državljana tretje države, ki nezakonito prebiva na njenem ozemlju, upravno pridrži, da bi izvedla prisilno premestitev tega državljana v drugo državo članico, v kateri ima navedeni državljan status begunca, če ta državljan ni izpolnil odredbe, naj odide v to drugo državo članico, in če zoper njega ni mogoče sprejeti odločbe o vrnitvi.

Podpisi